

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA  
mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.177/2019/4.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint a harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2019. május 15. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntette miatt ellen indult büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2019. január 22. napján kihirdetett 1.Bf.451/2018/4. számú ítéletét helybenhagyja.

Indokolás

A Nyíregyházi Járási Ügyészség a B.10.416/2012/2-I. számú vádiratával emelt vádat vádlottal szemben 2013. március 20. napján 6 rb. az 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: r. Btk.).310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő, az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás bűntette és 1 rb. a r. Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő, az adóbevételt nagyobb mértékben csökkentő adócsalás bűntette miatt.

A vádirati tényállás lényege szerint vádlott mint a székhelyű Szövetkezet önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője irányításával a szövetkezet a halastavak lehalászásával és az értékesítéssel kapcsolatos valós bevétel egy részének adóhatóság előtti elhallgatásával 2005 évben 6.444.000, 2008 évben 6.581.000, 2009 évben 8.169.000 Ft társasági adót, továbbá 2005 évben 10.069.000 Ft, 2007 évben 619.000 Ft, 2008 évben 7.000.607 ezer forint, 2009 évben 12.000.764 ezer forint, összesen 31.000.689 ezer forint általános forgalmi adót nem vallott be és nem fizetett meg.

Az ügyészség 2015. június 8. napján a bírósághoz érkezett beadványában a vádat módosította a következők szerint.

2005 év vonatkozásában az okozott adóhiány 6.041.000 forint, így a vádlott áfa adónemben mindösszesen 27.031.000 Ft adóbevétel csökkenést okozott. A vádirati minősítést 1 rb., a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396 § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettére változtatta.

A Nyíregyházi Járásbíróság 2015 október 15. napján kihirdetett 43 B. 504/ 2013 /26. számú ítéletével a vádlottat az ellene költségvetési csalás bűntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az ítélettel szemben az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének a költségvetési csalás bűntettében történő megállapítása végett.

A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2016 április 12. napján kihirdetett 1.Bf. 808/ 2015 /3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új

eljárásra utasította.

A megismételt eljárásban a Nyíregyházi Járásbíróság 2018. május 24. napján kihirdetett 34. B 917/2016/30. számú ítéletével vádlottal szemben 2 rb. adócsalás vétsége, melyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett és 2 rb. adócsalás büntette, melyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett miatt folyamatban volt büntető eljárást megszüntette. Rendelkezett a nyomozás során lefoglalt iratok lefoglalásának megszüntetéséről és iratokhoz történő csatolásáról. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 1.029.826 forint büntügyi költséget az állam viseli.

Tényállásában megállapította, hogy a vádlott által vezetett szövetkezet 2006, 2007, és 2009 években általános forgalmi adó és társasági adó vonatkozásában a bevallási és befizetési kötelezettségének eleget tett, azonban a könyvelés hiányosságára visszavezethetően 2005 évben 51.830 Ft, míg 2008 évben 466.605 Ft általános forgalmi adót nem vallott be és nem fizetett meg a halértékesítéseket követően, míg társasági adónemben 2005 évben 55.285 Ft 2008 évben 373.284 Ft összegű adó bevallási és befizetési kötelezettségének nem tett eleget.

Megállapította ugyanakkor, hogy a vádlott terhére róható bűncselekmény 2005 év vonatkozásában 2009. január 20. és május 31., 2008 év vonatkozásában 2012. január 20. és május 31. napján elévült.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést az eljárást megszüntető "végzés" hatályon kívül helyezése és az eljárás folytatásának elrendelése céljából.

A vádlott és védője a törvényszék ítéletét tudomásul vették.

A Nyíregyházi Törvényszék 2019. január 22. napján kihirdetett 1.Bf.451/2018/4. sz. ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. vádlott bűnösségét megállapította 2 rb. adócsalás büntetében, melyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett (r. Btk. 310. § (1) és (2) bekezdés; 2008. évi társasági adó és általános forgalmi adó). E bűncselekmények tekintetében mellőzte az eljárást megszüntető rendelkezést. A vádlottat 2 rb. adócsalás büntette, melyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett és 1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól felmentettnek tekintette. A vádlottat 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Egy napi tétel összegét 500 Ft-ban állapította meg. Rendelkezett a az összesen 150.000 Ft pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre való átváltoztatásáról. Kötelezte a vádlottat 300.000 Ft büntügyi költség megfizetésére, míg további 729.826 Ft büntügyi költségről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A másodfokú ítéletet az ügyész tudomásul vette, ellene a vádlott és védője felmentés végett éltek fellebbezéssel.

A védő fellebbezésének írásbeli indoklásában rámutatott, hogy a vádhatóság vélekedésével szemben, ha valóban eltérés van a könyvelés és kockás füzet adatai között, akkor erre nem a védelemnek és nem a bíróságnak, hanem a nyomozó hatóságnak és az ügyészségnek kellett volna keresnie és megadni a választ. Arra a kérdésre, miért vezet valaki a lehalászott mennyiségről nyilvántartást, ha azt utána semmire nem kívánja felhasználni, kizárólag halászati ágazat vezető és igazgatósági tag válaszolhatott volna. Tehát, ha tényszerűen igaz, amit a vád állít, akkor bűncselekményt csakis követett el, általa is elismerten. Azt is megállapítja, hogy kockás füzet nem lehetett "precíz". Az elsőfokú bíróság a büntetőjogi fő kérdés tekintetében az elévülést látta megállapíthatónak, így a bizonyítékok értékelését magába foglaló indokolási kötelezettségének nem kellett eleget tennie. könyvszakértő megállapította, hogy nem lehet kétséget kizáró módon

kijelenteni, hogy a szövetkezetnél kettős, fekete könyvelés folyt volna. Ezzel a szakértői megállapítással a vád alapjaiban megdőlt. Így a kockás füzet nem képezte a könyvelés alapját. Mindezek azt eredményezik, hogy vádlott részéről még akkor sem történhetett bűncselekmény elkövetése, ha a könyvelés hiányos és szabályellenes volt. Azzal, hogy a másodfokú bíróság az elévülés alkalmazhatóságát részben elvetve büntetőjogi felelősséget kimondó tényállást állapított meg, tárgyalás tartása nélkül mintegy átvette az elsőfokú bíróság a tényállás megállapító szerepkörét, elvonva annak hatáskörét. E tekintetben jogdogmatikailag osztja a vádhatóságnak az elsőfokú ítélet kapcsán előterjesztett hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát. Nem vitás, hogy a vezető tisztségviselő döntési felelőssége fokozott gondossági kötelelem körébe tartozik, de objektív felelősséget nem eredményezhet. Bár a minisztérium részére készített beszámolókat és a vádlott írták alá, továbbra is fennmaradt az a kérdés, hogy mit kellett volna tennie annak érdekében, hogy a szövetkezetnek ne keletkezzen adóhiánya. Ha a vádbeli időszakban a halásznai értékesítés kapcsán történt is bűncselekmény, azt elsősorban a halásznai üzemág működtetéséért felelős személyen, illetve a könyvelésen kellett volna számon kérni. Mivel a vádlott bizonyíthatóan nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, így felmentését indítványozta.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség BF.110/2019/1-II. számú átiratában úgy foglalt állást, hogy a megismételt eljárás során az ügyben eljáró elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság a perrendi szabályokat betartotta. Az elsőfokú bíróság által a felülbírálat tárgyát képező bűncselekmények tekintetében a bizonyítékok mérlegelésével a vádlott tagadása ellenében megállapított tényállás teljes egészében megalapozott, azt a másodfokú eljárásban ítélező bíróság is annak tekintette, és az a harmadfokú eljárásban is irányadó. Megalapozatlanság fel sem merülhet. Mindössze egy helyen indítványozta a tényállásban elírás pontosítását. A másodfokú bíróság által helyesen megállapított elévülést megszakító eljárási cselekmények következtében helytálló az elévülés hiányára vont következtetés 2008. év vonatkozásában, és így a vádlott bűnösségének megállapítása is. A törvénynek megfelelő a bűncselekmények minősítése, és elegendő, és egyben szükséges a másodfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés. A büntetőjogi költségre vonatkozó rendelkezés is helyes. Mindezek alapján a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A Debreceni Ítéltábla a másodfellebbezést a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 620 § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

A harmadfokú nyilvános ülésen a védő fellebbezését fenntartotta. Elsődlegesen a vádlott felmentését, másodsorban büntetés helyett megrovás intézkedés alkalmazását kérte.

Az ügyész a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt felszólalni.

Az ítéltábla elsődlegesen megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárására és határozatának kihirdetésére az 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) hatálya alatt került sor. A másodfokú eljárásra és a törvényszék ítéletének meghozatalára azonban már a Be. idején került sor.

A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.

A Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja kimondja, hogy ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett, vagy vele szemben az eljárást megszüntette. A 615. § (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a b) pont alapján kizárólag a másodfokú bíróságnak bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett. E rendelkezéseknek megfelelően a Be. 618. § (1) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését [aa) pont], illetve azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett [ab) pont], valamint a b) pont alapján az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

Erre tekintettel a harmadfokú eljárás törvényi feltételei fennállnak azzal, hogy a Be. 615. § (5) bekezdésében írtak alapján a másodfokú bíróság ítéletének a (3) bekezdésben meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek, így az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyó másodfokú ítéleti rendelkezések nem sérelmezhetők.

A harmadfokú revízió folyamán ennek megfelelően az ítélőtábla

- elsőként vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, azt, hogy nem valósult-e meg feltétlen eljárási szabálysértés az elsőfokú és másodfokú eljárásban,
- ezt követően felülbíráta a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntést,
- végül az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményeként keletkezett másodfokú rendelkezést.

A harmadfokú bíróság a másodfellebbezést nem találta alaposnak, így a felülbírálat nem volt kiterjeszthető az ellentétes döntéssel nem érintett, másodfellebbezéssel a hatályos törvény szerint már nem támadható ítéleti rendelkezésekre, figyelemmel Be. 870. § (3) bekezdésében foglaltakra is.

A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le. Nem került sor olyan abszolút, a Be. 608. § (2) bekezdés a-f) pontjában írt eljárási szabálysértésre, mely a másodfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná és a súlyosítási tilalom szabályai sem sérültek.

A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. A harmadfokú eljárásban is érvényesül a tényálláshoz kötöttség elve azzal, hogy a Be. 619. § (3) bekezdéséből is fakadóan a ténybeli revízió az ellentétes döntést megalapozó tényállásra terjed csak ki és csak e tényállással kapcsolatban van lehetőség a megalapozatlanság orvoslására.

A védő annak ellenére, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetését követően azt tudomásul vette, és - bár erre a Be. 583. § (2) bekezdése értelmében lehetősége lett volna - a megállapított tényállást sem sérelmezte fellebbezéssel, mind a másodfokú, mind pedig a harmadfokú bírósági eljárásban az elsőfokú ítélet tényállásának megalapozatlansága és a vádlott felmentésének szükségessége mellett

érvelt. Az ítélőtábla megállapította, hogy a védő jogosultsága erre megvolt, hiszen a Be. 615 § (4) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésben az ellentétes döntés alapját képező tényállás csak akkor nem támadható, ha az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján korlátozott fellebbezést jelentettek be, vagy ha az ellentétes döntés a Be. 590. § (5) bekezdése szerinti felülbírálaton alapult.

A harmadfokú bíróság megállapította, hogy az ellentétes döntéssel összefüggő, 2008 évre vonatkozó tényállás megalapozott, nem szenved a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésben meghatározott ténybeli hibákban. A teljes megalapozatlanság szóba sem kerülhetett, de nem rögzíthető részbeni megalapozatlanság sem, mert ahogyan a másodfokú bíróság is helyesen megállapította, az elsőfokú bíróság az erre vonatkozó tényállást is hiánymentesen, teljeskörűen, a vizsgált iratok tartalmának megfelelően állapította meg. A védő fellebbezésében hivatkozottaktól eltérően az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a releváns bizonyítás anyagát és okszerűen, alaposan indokolta meg az általa elfogadott tényállást. A másodfokú bíróság is kellő indokát adta, hogy miért fogadta el a vizsgált tényállást megalapozottnak. A harmadfokú bíróság sem észlelt megalapozatlansági okot, mely a tényállás érdemi helyesbítését indokolta volna.

Mindössze, amint azt a fellebbviteli főügyészség is megjegyezte az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy ponton szükséges elírás miatt helyesbíteni, a következők szerint: az ítélet 6. oldalán található, a társasági adó eltérést feltüntető táblázatban az első sorban a 7. oszlopban az "afa" megjelölés helyett a „társasági adó” megnevezés szerepel.

A tényálláshoz kötöttség elve folytán a másodfokú döntés alapjául szolgáló tényállás a harmadfokú eljárásban is irányadó volt. A védelmi fellebbezés a tényállás megalapozatlanságán keresztül lényegében az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadta, amelyre megalapozott tényállás esetén sem a másodfokú sem a harmadfokú eljárásban nincs lehetőség.

A törvényszék pontosan tüntette fel a 2008 évre vonatkozó adócsalási cselekmények esetében az elévülést megszakító eljárási cselekmények időpontját. Ennek megfelelően okszerűen állapította meg, hogy a járásbíróság álláspontjával szemben ezen év vonatkozásában a bűncselekmények elévülése nem következett be. Ezt a megállapítást a védelmi fellebbezés sem támadta.

A másodfokú bíróság törvényesen állapította meg vádlott bűnösségét 2 rb. adócsalás büntetében az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (2) bekezdése alapján, melyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett.

Az ítélőtábla e körben kiemeli, hogy a másodfokú bíróság helyesen döntött, amikor a bűncselekmény elkövetésekor hatályban volt büntető törvény alapján bírálta el a vádlott cselekményeit. Erre nézve a részletes indokolást adott ítéletének a 6. és 7. oldalán, melyben foglaltakkal a harmadfokú bíróság egyetértett.

Mindezek miatt az elítélésben megnyilvánuló ellentétes döntést támadó védelmi fellebbezés nem volt alapos. Szintén nem foghatott helyt a vádlott és védő jogorvoslata a büntetőjogi szankció enyhítése, pénzbüntetés helyett megrovás intézkedés alkalmazása vonatkozásában.

A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket helyesen feltárta és a büntetési céloknak megfelelő, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tetterányos büntetést szabott ki.

A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el (egyéni és általános megelőzés). A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést e törvényben meghatározott keretek között, a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés kiszabása során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tett arányához igazodása. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek” (1214/B/1990. AB határozat).

A 2/2017. (II. 10.) AB határozat alkotmányos követelményként fogalmazta meg az eljárás elhúzódása esetén e tény enyhítő körülményként történő értékelését. Az eljárás elhúzódását az időmúlás, mint enyhítő körülmény mellett is figyelembe kell venni a büntetés kiszabása során. A jelen ügyben, tekintettel elsősorban a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásra, az eljárás elhúzódása tényként megállapítható.

Az ítéletábra megállapította, hogy a vádlottal szemben kiszabott büntetés a kiemelt elveknek megfelel. A törvényszék, kompenzálva az eljárás elhúzódásával a terheltet ért plusz hátrányokat, indokoltan alkalmazott a r. Btk. 38. § (3) bekezdése alapján a törvényben előírt szabadságvesztés büntetés helyett pénzbüntetést, és a napi tételek számát, illetve az egy napi tétel összegét is helyesen állapította meg. Az nem tekinthető túl szigorúnak, lényeges enyhítésére, illetve büntetés helyett intézkedés alkalmazására a másodfokon eljáró ítéletábra nem látott alapot.

Az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben hozott elsőfokú és másodfokú rendelkezések is törvényesek.

Az ellentétes döntéssel kapcsolatos védelmi fellebbezés nem volt alapos, a felülbírálat e körben lezárult, az az ellentétes döntéssel nem érintett ítéleti rendelkezésekre, ítélet részekre ennél fogva nem terjedhetett ki, a Be. 618. § (3) bekezdésében írtak szerint.

A harmadfokú bíróság ezért a másodfellebbezés alaptalansága folytán a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 623. § alapján helyes indokainál is fogva - helybenhagyta, utalva a Be. 617. § szerint alkalmazandó Be. 605. § (4) bekezdésére.

Végezetül rögzítette a vádlott megváltozott személyazonosító igazolványának számát.

Debrecen 2019 május 15.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró, dr. Toma Attila sk. bíró

**Záradék:** A Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.451/2018/4. számú ítélete a harmadfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2019. május 15.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke